

Kedves Testvérek!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy az egyházközség ünnepségén, 1848. márc. 15-ére emlékezve elmondhatok néhány gondolatot arról, hogy mit üzenhet számunkra ez az ünnep ma.

1848. március 15-e faggat bennünket. Faggat elsősorban nemzeti létünkéről, sorsunkról, a jövőről, a megmaradásról és annak titkáról. De faggat minket az ünnep mibenlétéről is! Olyan kérdésekkel kell szembenéznünk, amelyek magyar nemzeti közösségünk sorskérdéseit érintik, és amelyekre nekünk - a magyarság megmaradásában elkötelezetteknek - kötelességünk választ találni. A kibúvók és az önfelmentések keresése helyett tegyük fel inkább úgy a kérdést, ahogyan ezt Áprily Lajos csendesen, de elementáris erővel tette: „Akarsz-e fényt?” Akarunk-e magyar életet?

Képesek vagyunk-e arra, hogy ma, amikor annyifelé tépettetünk, amikor szétesik és szétfolyni látszik a nemzeti ügy, akkor itt és most is hitet tegyünk küldetéstudatunkról, meggyőződésünkről: Istennek volt és van gondolata velünk, magyar nemzeti közösséggel itt a huzatos Kárpát-medencében? S ne csak hitvallástétel legyen az ünnepi alkalom, hanem új lelkesülés és új elköteleződés a magyar nemzeti önépítés, s persze a személyes önépítés és az európai utakon is történő, de magyar jövőépítés programjának vállalása is.

1848. március 15-e visszafordíthatatlanul utat nyitott a polgári társadalom, a modern nemzetállam létrejöttének, megteremtette a jogállamiságot és a törvény előtti egyenlőséget. Tehát létrehívta a polgári Magyarország, a modern értelemben vett alkotmányos jogállam alapjait és kereteit. Megkezdődhetett egy polgári átalakulási folyamat, amely a nemzet jövőjét évszázadokra szólóan alapvetően meghatározta.

1848. március 15-e üzenetének aktualitása, mint bűvópatak újra és újra feltűnik és felszínre hozza a megtalált igazságot és nemzeti sorskérdéseink iránti érzékenységünk mindenkori felelősségét. Hozzá időről-időre, mint forráshoz térhetünk meg, ezért a mindenkori politikusoknak és írástudóknak, a nemzet polgárainak kötelessége, hogy ezt a nemzeti forrást tisztán tartsa, hogy a nemzeti emlékezést éltesse és ébressze!

Wass Albert írta: **„A hazaszeretet ott kezdődik, amikor egymást szeretik azok, akik egy hazában élnek. De ezt olyan nehezen értik meg az emberek.”**

Nos, a reformkorban elődeink megértették és 1848. március 15-én sikerült megfogalmazniuk közösségi érdekeiket. És mindezt egyre erősödő közmegegyezéssel jogszabályokban rögzítették, gyakorlatba ültették és a szabadság kivívásának pillanatában valóban felelős, elszámoltatható kormányt választottak az eredmények megszilárdítására, mert ez volt az egyetlen út az elmaradottsággal, megkésettséggel való szembenézésre.

Magyar államférfiak 1825 óta tudatosan készültek a hatalom békés átvételére. Tudásuk, tapasztalatuk, műveltségük, negyedszázados felkészülésük alkalmassá tette őket erre. Ők voltak, akik a pozsonyi országgyűlés küldötteiként március 15-e délelőttjén Pozsonyban hajóra szálltak, és elindultak Bécsbe, hogy ott teljesen szabad kezet csikarjanak ki a Magyarország átalakítása érdekében teendők akadálytalan megtételére. Sejtelmük sem volt mindarról, ami közben Pesten történt.

A Pilvax-kör tagjai, Petőfi, Vasvári, Jókai, Bulyovszki vezetésével megfogalmazták a 12 pontot, maguk köré gyűjtötték az egyetemi ifjúságot, elindultak Pest utcáin, hogy érvényt szerezzenek a követeléseiknek. Egyre nagyobb tömeg csatlakozott hozzájuk, nem kis mértékben köszönhetően a Nemzeti dal lelkesítő hatásának.

Általában ez szokott eszünkbe jutni, amikor erre a napra gondolunk. Pedig a legfontosabb az volt, hogy ezek a fiatalok meggyőzték a városi tanácsot, hogy álljon a tizenkét pont követelése mellett, létrehozták a forradalmi választmányt, melynek 13 tagjából mindössze 4-et választottak a márciusi fiatalok közül, a többiek nemesek és polgárok voltak. A kb. húszezres tömeg nyomása mellett ez az összefogás tette lehetővé, hogy a helytartótanács belássa az ellenállás értelmetlenségét.

Mindez a márciusi fiatalok politikai érettségét mutatja: nem csupán a pillanat sürgető voltaival vetettek számot, hanem erőik korlátozott voltaival is. Nem csupán kockázatot tudtak vállalni, hanem a kockázatvállalás erényét a józanság erényével is tudták párosítani. Rajtuk múlt, hogy ezen a napon Magyarországon megtörténhetett a frontáttörés. Pest szava eljutott Pozsonyba és Bécsbe is.

Az uralkodó által kinevezett kormány tervszerűen, jövőt építve láthatott munkához. Évek óta ismert, közkedvelt egyéniségek kerültek a kormányba: Batthyány, Kossuth, Széchenyi, Deák, Eötvös, Klauzál, Mészáros, Szemere.

Negyvennyolc nem volt tehát véres felkelés, még „klasszikus” forradalom sem. Minden vértelenül, józanul és megfontoltan történt. A közügyek higgadt, megfontolt, megtervezett szervezése megmutatta: maradt erő a nemzetben, hogy adott pillanatban kezébe vehesse saját sorsának intézését.

A szabadságharcot a bennünket megtámadó császári haderő kényszerítette ránk. 1848-ban Magyarország mint a szabadságáért küzdő állam született újjá a világ népei előtt. Ha az orosz hadsereg el is tiporta ezt az államot, neve visszakerült az európai köztudatba, és számos vívmányát soha többé nem lehetett eltörölni.

Maradjon menedékünk Isten emlékezésünkben, ünneplésünkben és a magyar jövőnk építésében, ahogyan Áprily Lajos ezt megrendítően írja le számunkra:

**„S mikor völgyünkre tört az áradat
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen,
egyetlen kőszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.”**

Tanulság lehet számunkra ma is, hogy csak azt tud és csak az fog segíteni, ha a kiüresedettségből, a lélekvesztettségéből az egyénekre és egyéni érdekekre darabolódott tömeg visszatalál az Élő Istenhez, aki az egyénekből közösséget tud és akar formálni, Aki mindannyiunkban előhozza azt a rég elveszett érzést, jó érzést, hogy: *„Szüksége van rám a közösségnek! Én is tehetek valamit az enyéimért, a körülöttem élőkért!”*

Ez 1848-49 üzenete. A belsőleg megtapasztalt hit cselekvésre indít. Szabadságot ad. Szabadságot: a lemondó, a reményvesztett, a beletörődő, a csak panaszkodni tudó régi önmagunktól. Ugyanakkor szabadságot valamire: hogy a hit belső erejével, belső meggyőződtségével indulhatunk el – a másik ember felé. Így építhetünk közösséget. Mert mindannyian nagyon jól tudjuk, hogy működő, élő, tevékeny helyi közösségekből épül fel, ezekben élhet ma is a nemzet.

Ez pedig közös felelősségünk! Mindannyiunk egyéni és közösségi felelőssége! Dsida Jenő Psalmus Hungaricusában felfokozott hangulatú, dübörgő és lángoló verséből idézett sorokkal ne felejtjük, és ne engedjük elfelejteni március 15-ét.

**„Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtelek!
Nyelvemen izzó vasszeget
üssenek át,
mikor nem téged emleget!
Húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!”**

Budai Erzsébet, a sajószentpéteri görögkatolikus egyházközség képviselőtestületének tagja